

Raport de activitate
al
Agenției Române
de Asigurare a Calității în Învățământul Superior

2012

1. CUVÂNT ÎNAINTE

Anul 2012 a reprezentat pentru ARACIS reconfirmarea faptului ca soliditatea sistemului de asigurare a calității în învățământul superior din România reprezintă garanția importantă a faptului că programele de studiu oferite de instituțiile de învățământ superior respectă cele mai înalte standarde în materie de calitate, educație și cercetare.

Cu o experiență importantă, acumulată de-a lungul celor aproape șapte ani de activitate, ARACIS a reprezentat un factor de creștere a calității instituțiilor de învățământ superior, contribuind la implementarea în universitățile din România a unei reale culturi a calității, care să le permită acestora integrarea deplină în cerințele Procesului Bologna, prin creșterea calității instituțiilor de învățământ superior din România și a programelor de studii oferite de acestea.

Ritmul activității ARACIS a fost unul intens în anul 2012, atât pe plan intern, unde au continuat activitățile de evaluare instituțională periodică, în paralel cu procesul riguros de evaluare a programelor de studii, cât și extern, prin participarea la numeroase acțiuni internaționale de specialitate.

ARACIS a continuat, totodată, să dezvolte diferite proiecte structurale de dezvoltare-cercetare, cu finanțare europeană, atât în calitate de beneficiar direct cât și de partener al unor instituții academice de renume pe plan național și european, capabile să contribuie la întărirea capacității instituționale a sistemului universitar românesc în Spațiul European al Învățământului Superior.

Închei prin a le mulțumi membrilor Consiliului ARACIS, precum și întregului aparat tehnic, pentru munca și eforturile depuse în acest an de activitate.

**Președintele ARACIS,
Prof.univ.dr.ing. Ioan Curtu**

2. ASPECTE GENERALE

2.1 Cadrul legal de funcționare structura organizatorică și resursele ARACIS

2.1.1 Cadrul legal

Obiectivul fundamental al activității Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) îl constituie realizarea unei educații de calitate, care să ajute la dezvoltarea unui capital uman competitiv. De altfel, educația de calitate este o condiție esențială în vederea furnizării cunoștințelor, dobândirii abilităților, calificărilor și atitudinilor care asigură competitivitatea și dezvoltarea continuă a capitalului uman. ARACIS are misiunea de a asigura standardele calitative înalte în derularea programelor de studii universitare și obținerea calificărilor în învățământul superior, cu scopul de a susține îmbunătățirea continuă a gestionării calității în învățământul superior, în conformitate cu Procesul Bologna.

România, ca semnatară în 1999 a Declarației de la Bologna, a devenit parte a Spațiului European al Învățământului Superior (SEÎS), proces amplu de reorganizare a învățământului superior din țările semnatare ale Convenției culturale europene. Asigurarea calității educației reprezintă un obiectiv principal al SEÎS, iar continuitatea în urmărirea acestui obiectiv a fost asigurată prin aplicarea prevederilor Legii 87/2006, cu modificările și completările ulterioare, privind asigurarea calității în educație, precum și ale Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a ARACIS, aprobată prin HG nr. 1418/2006.

Activitatea ARACIS este reglementată de următoarele acte normative:

- **HG 1731/2006** pentru aprobarea tarifelor de autorizare și acreditare pe programe de studiu ale instituțiilor de învățământ superior și de evaluare externă a calității educației percepute de ARACIS;
- **OUG 102/2006** care prevede finanțarea exclusiv din surse proprii a ARACIS, precum și trecerea la aplicarea metodologiilor de evaluare internă și externă în vederea asigurării calității, la nivel național, ținându-se seama de rezultatele stadiului de experimentare, începând cu anul universitar 2007-2008;
- **Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, intrată în vigoare la 9 martie 2011, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea 69/2011**, prin care se modifică OUG 75/2005, cu modificările și completările ulterioare, în sensul în care Consiliul ARACIS poate decide în mod suveran cu privire la organigrama, regulamentul de organizare și funcționare și sediu, toate aceste elemente contribuind la statutul de independență al Agenției;
- **OUG 75/2011**, de modificare și completare a OUG 75/2005, privind asigurarea calității educației.
- **OUG 92/2012**, privind luarea unor măsuri în domeniul învățământului și cercetării, precum și în ceea ce privește plata sumelor prevăzute în hotărâri judecătorești devenite executorii în perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2013.

2.1.2 – Cadrul organizatoric

ARACIS este o instituție publică independentă, de interes național, cu personalitate juridică și cu buget propriu de venituri și cheltuieli. Structura agenției este următoarea:

- **Biroul executiv** asigură conducerea curentă a agenției. Acesta este alcătuit din cinci membri:
 - Președintele Consiliului ARACIS (ales prin vot secret de Consiliul ARACIS);
 - Vicepreședintele Consiliului ARACIS (ales prin vot secret de Consiliul ARACIS);
 - Directorul Departamentului de Evaluare Externă a Calității;
 - Directorul Departamentului de Acreditare;
 - Secretarul General.
- **Consiliul ARACIS** este alcătuit din 25 de membri: 23 sunt cadre didactice universitare (cu funcții didactice de predare în învățământul superior) și doi studenți (reprezentanți ai principalelor organizații studențești din România). În cadrul Consiliului sunt constituite două departamente: Departamentul de evaluare a calității (cinci membri) și Departamentul de acreditare (cinci membri). Această modificare a fost operată prin OUG 92/2012.
- **Aparatul tehnic** al ARACIS este format din 44 de posturi, din care zece experți și inspectori de specialitate în vederea acreditării și evaluării externe a calității.
- **Comisia consultativă și de auditare** a activității ARACIS funcționează pe lângă consiliu și este alcătuită din 13 membri, independenți de consiliu, aceștia reprezentând Academia Română și academiile de științe din România, precum și universitățile care nu sunt reprezentate în Consiliul ARACIS.
- **15 comisii de experți permanenți**, stabilite de către Consiliul ARACIS, în baza HG 1418/2006. Aceste comisii se află în subordinea consiliului și formează **Registrul Național de Evaluatori** al ARACIS.

2.1.3 – Activitatea financiară a ARACIS

Bugetul de venituri și cheltuieli propriu pe anul 2012 a prevăzut, atât la venituri cât și la cheltuieli, suma de 30.270.144 lei, reprezentând aproximativ 6.726.698 EURO. Veniturile ARACIS provin din surse proprii, conform legislației în vigoare, precum autorizarea funcționării provizorii/acreditarea programelor de studii, evaluarea periodică și din venituri financiare (dobânzi bancare), respectiv din fonduri externe nerambursabile aferente proiectului precizat mai sus. La 31 decembrie 2012 ARACIS a înregistrat venituri încasate în sumă de 12.690.341 lei, reprezentând aproximativ 2.820.075 EURO, în timp ce cheltuielile au fost de 11.630.937 lei, respectiv 2.584.652 EURO. Atât veniturile cât și cheltuielile realizate la 31 decembrie 2012 se referă la activitatea derulată în vederea autorizării funcționării provizorii/acreditării programelor de studii, evaluării periodice, precum și la implementarea proiectelor în care ARACIS are calitatea de beneficiar sau partener. Datele de mai sus au fost calculate în conformitate cu prevederile legale aplicabile în România. Totodată, activitatea economico-financiară a ARACIS aferentă exercițiului financiar 2012 a fost auditată de o echipă de experți ai SC Expert Cont SRL. Potrivit Raportului de audit financiar întocmit și depus la agenție, s-a considerat că situațiile financiare au fost întocmite într-o manieră adecvată și corectă, în conformitate cu Legea 82/91 actualizată.

2.2 Sinteza activităților desfășurate – Cooperare Birou executiv – Consiliu ARACIS – Comisii de experți permanenți – Universități – ARACIP

În anul 2012 au fost înregistrate la ARACIS un număr de total de 4000 de documente oficiale. Astfel, au fost depuse 1152 de Rapoarte de autoevaluare de programe, însoțite de documentele aferente – contracte prestări servicii, cereri declanșare evaluare. Acestea au generat un număr de 768 de Rapoarte ale Consiliului ARACIS transmise universităților și Ministerului Educației Naționale.

De asemenea, s-au primit la ARACIS un număr de 1000 de adrese oficiale cu cereri și solicitări de la persoane fizice, 450 de faxuri, 30 de documente de natură juridică aferente unor litigii.

În perioada de referință, au fost depuse 14 contestații ale universităților de stat și particulare, care vizau rezultatele evaluării. Totodată, Biroul Executiv al ARACIS a acordat, pe parcursul anului 2012, peste 50 de audiențe rectorilor instituțiilor de învățământ superior, unor președinți de asociații sau fundații, cadre didactice universitare, ziariști, studenți etc., fiind transmise 150 de circulare către instituțiile de învățământ superior din România.

Alte documente s-au referit la solicitări de preț pentru servicii de transport aerian, conform legislației în vigoare în domeniul achizițiilor publice, referate pentru alte achiziții, documente din partea serviciului contabilitate și document emise în cadrul proiectelor implementate de către ARACIS, atât în calitate de beneficiar cât și partener.

În toate aceste cazuri – indiferent de forma solicitărilor (scrisori, email-uri, solicitări telefonice), s-a răspuns în termen legal și în limitele competențelor ARACIS.

Întreaga activitate a ARACIS a însemnat de fapt “colaborarea” între toate structurile interesate în asigurarea calității în învățământul românesc. ARACIS a fost un partener activ pentru universitățile românești, sprijinind permanent prin activitățile și proiectele desfășurate, eforturile acestora în procesul de asigurare și îmbunătățire a calității. În același context, ARACIS a continuat cooperarea cu ARACIP, prin prezentarea de propuneri comune de proiecte și prin participarea reciprocă la o serie de reuniuni cu impact asupra calității sistemului educațional din România.

De asemenea, studenții au fost permanent implicați și susținuți de către Consiliul ARACIS, participând în vizite de evaluare atât la nivel instituțional, cât și de program. La solicitarea acestora, ARACIS a sprijinit tehnic și material pregătirea studenților evaluatori.

2.3 Activitatea internațională a ARACIS

2.3.1 Participarea la colocvii și manifestări naționale și internaționale de specialitate

În perioada de referință, reprezentanții ARACIS au participat la o serie de reuniuni internaționale de specialitate în domeniul asigurării calității învățământului superior, cele mai semnificative fiind prezentate în cele ce urmează:

Participări la întâlnirile grupurilor de lucru ENQA pentru îmbunătățirea standardelor:
Excellence / Staff Development – Bruxelles, 13-14.11.2012, Oana Sârbu

09.02.2012 – 11.02.2012 - ENQA Workshop *Quality Assurance and Qualifications Frameworks: exchanging good practice*, Dublin, Ireland;

12.04.2012 – Bruxelles - Cel de al patrulea simpozion anual cu privire la clasarea universităților și asigurarea calității, organizat sub egida Public Policy Exchange, în cooperare cu Center for Parliamentary Studies;

04.05.2012 – 06.05.2012 – Istanbul - Cel de al doilea congres internațional cu tema „*Trends in Higher Education : Innovations and Entrepreneurship*”;

17.05.2012 – 18.05.2012 – Córdoba - *Sesiunea de training a evaluatorilor ENQA*;

16.11.2012 – 17.11.2012 – Iași – Cea de a șasea ediție a Conferinței Internaționale „*Quality Management in Higher Education*”;

2.3.2 Apartenența la structuri europene și alte organizații internaționale de specialitate

ARACIS are calitatea de membru cu drepturi depline (full-member) al European Association for Quality Assurance in Higher Education (**ENQA**), începând din anul 2009. Agenția este reprezentată în Board-ul Executiv al asociației de prof. univ. dr. R. M. Damian, ales pentru un mandat de trei ani la adunarea generală a ENQA care a avut loc la București în luna octombrie 2011, după ce anterior fusese membru cooptat pentru un an de zile, conform cutumei ENQA. Participarea reprezentantului ARACIS ales în Board-ul ENQA, prof. R.M. Damian, la ședințele periodice ale acestui organism de conducere al asociației s-a desfășurat în 2012 în conformitate cu calendarul stabilit.

În același cadru, în conformitate cu dispozițiile legale naționale, ARACIS este listată și în Registrul European al Agențiilor de Calitate din Învățământul Superior (**EQAR**). De asemenea, ARACIS este, totodată, și membru cu drepturi depline în CEENQA – Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education, rețea regională rezultată prin reorganizarea și schimbarea statutului grupării CEEN, în Rețeaua internațională a Agențiilor de asigurare a calității în învățământul superior, cu sediul la Dublin (**INQAAHE**), și al European Network for Accreditation of Engineering Education (**ENAE**)

2.4 Vizibilitatea ARACIS în media

Fiind o instituție de interes național, pentru ARACIS analiza de imagine reprezintă o sursă de informații foarte valoroasă. De altfel, aceste date stau la baza strategiilor de comunicare și Relații publice, în vederea realizării unei comunicări eficiente. Imaginea ARACIS reflectată în mass-media în anul 2012 este una a unei instituții credibile, cu o **vizibilitate bună** dar nu perfectă. Situația poate fi îmbunătățită printr-o mai bună comunicare și mai ales explicare a procedurilor de evaluare a programelor de studii universitare, inclusiv prin intermediul materialelor de presă care pot acoperi tematicile care sunt de interes pentru mass-media și de fapt pentru beneficiarii învățământului superior românesc.

În cursul anului 2012, activitatea ARACIS a fost menționată în numeroase articole, atât în presa centrală cât și în cea locală, fie în variantă tipărită sau online, publicații precum "Tribuna învățământului", „Adevărul”, „Gândul”, „Cotidianul”, „România liberă”, „Hotnews”, „Mediafax”, „Ziarul de Iași” fiind doar câteva exemple. De asemenea, în virtutea principiului transparenței pe site-ul ARACIS au fost publicate, în decursul anului 2012, peste 20 de comunicate de presă, precum și alte informații privind activitatea de evaluare a agenției și a participărilor la evenimente naționale și internaționale cu relevanță în domeniu.

3. ACTIVITĂȚI DE EVALUARE SI EVALUATORII ARACIS

3.1 Evaluări efectuate de ARACIS

În cursul anului 2012, ARACIS a realizat evaluări de programe de studii, în vederea autorizării provizorii și acreditării, precum și evaluări periodice ale programelor de studii de licență și masterat, conform tabelului alăturat.

Autorizare - ID		Acreditare - ID		Evaluare periodică - ID		Acreditare Master - ID	
Aut.	Neaut	Acr.	Neacr.	M.A.	R.A.	Acr.M.	Neacr. M.
8	-	25	1	3	-	-	-
2012 - Total = 8		2012 - Total = 26		2012 - Total = 3		2012 - Total = -	

Autorizare - IF		Acreditare - IF		Evaluare periodică - IF		Acreditare Master - IF	
Aut.	Neaut.	Acr.	Neacr.	M.A.	R.A.	Acr.M.	Neacr.M.
53	3	102	13	155	3	27	3
2012 - Total = 56		2012 - Total = 115		2012 - Total = 158		2012 - Total = 30	

Autorizare - IFR		Acreditare - IFR		Evaluare periodică - IFR		Acreditare Master - IFR	
Aut.	Neaut.	Acr.	Neacr.	M.A.	R.A.	Acr.M.	Neacr.M.
6	-	45	1	-	-	-	-
2012 - Total = 6		2012 - Total = 46		2012 - Total = -		2012 - Total = -	

De asemenea, ARACIS a realizat evaluarea externă a calității a 11 instituții de învățământ superior acreditate, conform tabelului alăturat.

UNIVERSITATEA	CALIFICATIVUL ACORDAT
1. Institutul Teologic Baptist din București	Încredere
2. Universitatea "Spiru Haret" din București	Grad de încredere limitat
3. Universitatea Română de Științe și Arte „Gheorghe Cristea” din București	Lipsă de încredere
4. Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu-Mureș	Grad de încredere limitat
5. Universitatea „Româno-Germană” din Sibiu	Încredere
6. Universitatea Europeană „Drăgan” din Lugoj	Încredere
7. Universitatea „Nicolae Titulescu” din București	Grad de încredere ridicat
8. Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța	Încredere
9. Universitatea "Titu Maiorescu" din Bucuresti	Grad de încredere ridicat
10. Universitatea „Hyperion” din București*	Grad de încredere limitat
11. Universitatea din Pitești	Încredere

3.2 Evaluatorii ARACIS

În anul 2012 Registrul Național al Evaluatorilor a avut în componență 1333 evaluatori (profesori și conferențieri universitari, evaluatori din străinătate și reprezentanți ai mediului de afaceri). Implicarea evaluatorilor din Comisia Angajatorilor s-a simțit în mod benefic în primele evaluări realizate pentru obținerea certificării EUR-ACE de către programele din domeniul Științe ingineresti.

Registrului Național al Evaluatorilor i se adaugă evaluatorii studenți a căror activitate de pregătire este permanent susținută de către Consiliul ARACIS.

4. PROIECTE DERULATE DE ARACIS

4.1 Proiecte la care ARACIS are calitatea de beneficiar

Sistem de eEducație pentru evaluarea Calității în Învățământul Superior din România (SeECIS)

Obiectivul general al proiectului

Creșterea eficacității și eficienței procesului de formare continuă a tuturor celor implicați în procesul de evaluare externă a calității în învățământul superior: evaluatori externi, membrii comisiilor de specialitate și ai consiliului ARACIS, personalul angajat al ARACIS și personalul din universități implicat în acest proces. Atingerea acestui obiectiv se face prin implementarea unui sistem de eEducație care va permite conceperea, prezentarea și actualizarea de curriculum în format digital și specific activităților pe care ARACIS le are, ca urmare a atribuțiilor sale prevăzute de legislația actuală, precum și accesul on-line și off-line la aceste materiale.

Obiectivul general se va realiza prin:

- **creșterea eficacității instruirii:** tehnici specifice de eEducație privind predarea și verificarea cunoștințelor, posibilitatea revenirii automate sau la inițiativa cursantului asupra materialelor de curs, creșterea flexibilității scenariilor de curs, accesul facil la noțiuni conexe, creșterea interactivității între participanții la cursuri (în cazul sincron - clasa virtuală);
- **creșterea eficienței instruirii:** dezvoltarea utilizării multiple a materialelor de curs fără consumuri suplimentare, facilitarea și simplificarea accesului la metodele de învățare fără instructor, la distanță, metode asincrone de instruire în ritm propriu;

Astfel, se va asigura **creșterea gradului de transparență** a proceselor de evaluare externă realizate de către ARACIS.

4.2 Proiecte la care ARACIS are calitatea de partener

În decursul anului 2012, ARACIS a continuat să aibă calitatea de partener în următoarele proiecte, contribuind la implementarea unei culturi a calității în mediul universitar din România :

- **Dezvoltarea studiilor universitare de doctorat în domeniul Medicină Dentară (Doc-Dent)**, la care ARACIS este partener al Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București;
- **Formarea și dezvoltarea aptitudinilor și interesului pentru cercetarea științifică teoretică și aplicată la nivelul studiilor de masterat în domeniul științelor medicale**, la care ARACIS este partener al Institutului Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș” (prin Academia Europeană HIV/SIDA și de Boli Infecțioase);
- **Asigurarea Calității în Învățământul Masteral Internaționalizat: Dezvoltarea cadrului național în vederea compatibilizării cu Spațiul European al Învățământului Superior (ASIGMA)**, la care ARACIS este partener al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca;
- **Burse doctorale de pregătire ecoeconomică și bioeconomică complexă pentru siguranța și securitatea alimentelor și furajelor din ecosisteme antropice**, la care ARACIS este partener al Institutului Național de Cercetări Economice “Costin C. Kirițescu” din cadrul Academiei Române;
- **Formarea și dezvoltarea aptitudinilor și interesului pentru cercetarea științifică, teoretică și aplicată a studenților din ciclul de licență și masterat în domeniul științelor sociale și politice**, la care ARACIS este partener al Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București;
- **Formarea cadrelor didactice universitare și a studenților în domeniul utilizării unor instrumente moderne de predare-învățare-evaluare pentru disciplinele matematice în vederea creării de competențe performante și practice pentru piața muncii**, proiect MECTS în care ARACIS a avut experți pe termen scurt;
- **Standarde de calitate și indicatori de performanță specifici pentru Învățământul Superior din Domeniul Sănătății**, la care ARACIS este partener al Universității de Medicină și Farmacie “Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca;
- **Quest for Quality for Students (QUEST)** - încercă atât să identifice punctul de vedere al studenților europeni asupra calității prin realizarea unui sondaj în rândul studenților europeni, cât și să îl promoveze;
- **ENQA Projects 2010-2012 – ProENQA.**

5. PLAN STRATEGIC ARACIS 2013-2017

Îmbunătățirea nivelului de calitate al activităților ARACIS rămâne un obiectiv major al agenției. Astfel, standardele de calitate vor continua să fie dezvoltate, în așa fel încât indicatorii de performanță să reprezinte puncte de referință pentru managementul instituțional al calității, vizând stabilirea unui cadru propice pentru colectarea informațiilor, întreținerea bazelor de date și prelucrarea datelor pe care instituțiile de învățământ superior le pot folosi pentru monitorizarea externă și internă a calității.

Una din prioritățile ARACIS pentru viitor, este stabilirea unui set mai echilibrat de indicatori de performanță, concentrându-se mai ales asupra proceselor de asigurare a calității (managementul intern al calității la toate nivelurile, de la programele de studiu la facultăți până la nivel de instituție) și rezultatele procesului de învățare și producția științifică, raportate), legate de condiționalitățile impuse de sistem (personal de predare disponibil / mediu de învățare).

Stabilirea unor noi principii de evaluare de asigurare a calității este un obiectiv pe termen lung al agenției, care urmează să fie pus în aplicare în conformitate cu un proces de consolidare a încrederii în învățământul superior românesc. Acest lucru va necesita o schimbare de accent în activitatea și în percepția ARACIS în viziunea tuturor părților interesate și la îmbunătățirea calității interne a agenției.

Prin urmare, va trebui dezvoltată o relație mai echilibrată între cerințele obligatorii normative minime (utile în special pentru acreditare) și adaptarea la scopul și obiectivele unei instituții de învățământ superior (utile în special în procesul de evaluare periodică), cu accent pe o abordare de tip "*benchmarking*", ca un proces dinamic, bazat pe performanța actuală a universităților din România, în corelare cu tendințele și reperele europene. Cu un astfel de instrument de îmbunătățire a calității, universitățile și programele lor de studii vor fi încurajate să adune și să prezinte date sistematice și să stabilească puncte de referință interne - comparații intra-instituționale sau intra-programe. În acest fel, universitățile vor fi încurajate să reflecteze asupra punctele tari și a celor slabe și să ia decizii de remediere pe baza unor elemente solide.

Evaluarea periodică (ciclică), va fi axată, pe termen lung, pe verificarea sistemului intern de calitate (la nivel de procese) și va viza componenta de îmbunătățire a calității. Instituțiile vor fi astfel încurajate să-și asume întreaga responsabilitate pentru procesele de asigurare a calității. Astfel, un element de sprijin în acest sens îl va reprezenta cea de-a doua serie de evaluări externe ale instituțiilor de învățământ superior.

În concluzie, considerăm că viziunea ARACIS pentru calitatea învățământului superior este să se concentreze pe construirea unui sistem mai bun, care să poată oferi oferii tuturor părților interesate exact ceea ce acestea așteaptă în termeni de calitate a educației, pentru a stimula cercetarea și pentru a genera o reală cultură a calității.